

Ett skyddshem är en hemliknande, gratis plats för personer som mött våld eller hot om våld i nära relationer oberoende av funktionsnedsättning
thl.fi/skyddshemstjanster

Personer med funktionsnedsättning som offer för våld i nära relationer

VAD?

Personer med funktionsnedsättning utsätts för mer våld än personer utan funktionsnedsättning

Till exempel unga med funktionsnedsättning har dubbelt så stor risk att bli utsatta för fysiskt våld från föräldrar eller andra vuxna. Våld som personer med funktionsnedsättning utsätts för tas inte alltid på allvar och personerna faller även ofta mellan tjänsterna.

Observera att personer med funktionsnedsättning också kan uppleva våld i nära relationer och hjälp personen att komma till skyddshem vid behov. Via Nollinjen får du information om skyddshemmets tillgänglighetsnivå och var det finns lediga platser. Nollinjen tfn 080 005 005 och www.nollinjen.fi.

VARFÖR?

Alla har rätt till ett liv utan våld

Personer med funktionsnedsättning ska skyddas mot alla former av våld. Sårbarheten hos personer med funktionsnedsättning kan ökas till exempel av att personer med funktionsnedsättning är beroende av sina närstående och av personer som hjälper. På grund av funktionsnedsättningen kan det uppstå hinder som gör att det är svårare att skydda sig mot våld och söka hjälp. Dessutom kan det saknas information om de egna rättigheterna och gränserna.

Myndigheterna är bundna av

- Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och våld i hemmet (den s.k. Istanbulkonventionen)
- Konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (CRPD) och andra
- FN:s konventioner om mänskliga rättigheter, som ålägger en juridisk förpliktelse att ägna särskild uppmärksamhet åt multipel sårbarhet, såsom funktionshinder och kvinna samt funktionshinder och barn.

HUR?

Sätt dig in i våldet som personer med funktionsnedsättning utsätts för och dess särdrag

- Observera att våld som en person med funktionsnedsättning utsätts för ofta utförs av en närstående eller en hjälpare. Se till att klienten kan tala fritt utan att våldsförövaren är närvarande. En person med funktionsnedsättning kan även ha behov av hjälpmedel som stöd för kommunikation eller tolkning.
- Uppmuntra. Personer med funktionsnedsättning har inte alltid fått sexualundervisning eller information om sina rättigheter och gränser. Skapa tro på de egna gränserna och rättigheterna.
- Ta upp våld i nära relationer. Personer med funktionsnedsättning känner inte alltid igen det våld de utsätts för. Diskutera olika former av våld. Ge information om våldets särdrag för personer med funktionsnedsättning. Fråga direkt om klienten har upplevt våld och hårdt våld.
- Hänvisa till hjälp. En funktionsnedsättning får inte utgöra ett hinder för att få hjälp. Lämna inte klienten ensam.
- Bedöm tjänsternas tillgänglighet samt gör nödvändiga ändringar eller förslag till ändringar. Hör klientens perspektiv.

Fördjupad information

Skyddshemmen är öppna dygnet runt, året runt

Skyddshemmen är avgiftsfria och ingen remiss behövs. På skyddshemmet får den som upplevt våld eller hot om våld i nära relationer en trygg tillfällig bostad, professionellt stöd, rådgivning och handledning samt hjälp för att få ett slut på våldet. Våld är inte alltid enbart fysiskt. Även till exempel hot om våld eller psykiskt våld är grunder för att komma till skyddshemmet. Man kan komma till skyddshemmet ensam eller tillsammans med sina barn.

Personer med funktionsnedsättning är inte en homogen grupp

- Skyddshemmet beaktar och utreder varje klients individuella situation och behov. Arbetet utgår från klienten och klientens förutsättningar.
- Skyddshemmen är skyldiga att tillhandahålla tolkning om arbetet med klienterna förutsätter det. Om klienten har en personlig assistent kan assistenten komma till skyddshemmet om klienten så önskar.
- En person med funktionsnedsättning kan få hjälp av en assistenthund på skyddshemmet och en ledarhund för synskadade.
- Skyddshemmets anställda har fått utbildning om våldets särdrag som personer med funktionsnedsättning har utsatts för.
- De resekostnader som uppstår vid ankomsten till skyddshemmet betalas i första hand av klienten själv. Om detta inte är möjligt och om det är nödvändigt ur säkerhetssynpunkt, kan skyddshemmet enligt sin bedömning ersätta klientens resekostnader.

15 procent av befolkningen beräknas ha någon form av funktionsnedsättning.

Vissa särdrag i våldet mot personer med funktionsnedsättning

Våldets särdrag kan uppträda på olika sätt beroende på funktionsnedsättning, eller graden av funktionsnedsättning. Dessutom ska andra individuella bakgrundsfaktorer som våldet kan hänga ihop med beaktas, såsom

- otryggt eller hjälplöst tillstånd
- försummelse av vård eller omsorg
- hot om att hamna på anstalt
- förstörda eller borttagna hjälpmedel
- manipulering av medicineringen
- att trycka ner självkänslan genom att håna på grund av funktionsnedsättningen
- nedvärdering, överbeskydd eller begränsning
- eller fysiskt våld mot funktionsnedsättningen.

Ytterligare information

nollalinja.fi/skyddshem
Handbok om funktionshinderservice
"Våld och funktionsnedsättning"
Guide "Uskalla olla, uskalla puhua:
vammaisen nainen ja väkivalta"
thl.fi/vakivalta

Taktuppgifter

Joonas Peltonen
utvecklingschef, Avdelningen för statens tjänster
foramn.efternamn@thl.fi, turvakotipalvelut@thl.fi
Institutet för hälsa och välfärd
thl.fi | [Twitter-logo @THLorg](https://twitter.com/THLorg)